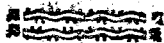

A' nevezetesebb Bétsi jegyzések.

Juliusnak 23-dikán estve megjelent a' Tsáfzár, ő Felségével a' Tsáfzárnéval edgyütt, az udvari Teátromban, 's háromszori hoszszas tapsolással, és nagy vivat kiáltásokkal fogadtatott; mellyeket ő Felsége, gyakori nyájos maga meg hajtásaival viszontagolt. Végig nézte *Bahini*, 's *Tomeoni* játékaikat, kik ez úttal ismét *Pigmaliont* 's annak meg-elevenedett faragott Képét jádzották, 's ugyan kiis tettek magokért. — Más nap (Vasárnap) délben *Cercle* (circulus, kerület) tartatott az Udvarban; melly ebből állott: Viszsa térvén ő Ts. 's Kir. Felsége az Udvari Kápolnából, meg állapodott az ugy neveztetett Tanács Házban (Rathshube), mellybe csak a' külső országai Követeknek, titkos Tanácsosoknak, 's arany Kúltosoknak vagy on szabad bé mé-netelek; 's körül-vétetvén ezen elő Izámlált Méltóságoktól, velek egy kevés ideig beszélgetett. Azzal el-öfzlottak. Sok Frantzia Generálisoknak; és Lengyel Méltóságoknak volt Izerentséjek, e' jeles alkalmatossággal szemben lenni ő Felségével; hanem a' Frantzia Követ, *Marquis Noailles* izenetet vett, hogy ez úttal nem kívánja magánál látni ő Felsége. (Ezen környülállásokban t. i. — 's minden hatalom a' Nemzet Gyűlésénél vagy on; *M. Noailles*-is tehát most a' Nemzet Gyűlése' Követje, melly Gyűlést pedig nem esmér a' mi Udvarunk, Frantzia Ország' Fejének; valamint nem esmérnek más Udvarok is). — Jelen volt ez napon az Udvarnál a' Pruszfiai Királytól ide küldetett Oberster *Bischoffsverder* Ur-is *) (kinek Berlinbe lett visszamen-

*) Nagyon meg hitt Embere ez az Ur a' Pruszfiai Királynak. Ugy a' híre; hogy ő ejtette volna ki Gróf Hertzberger; a' Király' gráziájából; mellyet látván Gróf Hertzberg; úgy kérte volna a' Királyt, hogy venné le róla a' Minis-terséget. (Ez meg is lett, a' mint oda alább emlékeznü fogunk felőle.

menetelét értettünk, 's irtuk volt). Ennek az Ur-
nak, maga palotájában ajánlott szállást H. *Kaunitz*;
de a' melly ajánlást el-nem fogadott az Oberster
Ur, hanem vendégfogadóban lakik. — Azt mint
szemünkkel látott igazságot irhatjuk, hogy a' mi F.
Hazánk és Nemzetünk édes Attya, Feje, II-dik
Leopold F. Királyunk olly egészséges állapotban tért
meg közünkbe, a' mi ki-mondhatatlan örömünkre,
hogy Béts még soha olly meg hizott és egészséges ál-
lapotban nem látta a' maga Urát. — A' múlt Sze-
redán már reggeli 7 órakor künn volt a' F. Király
a' F. Királyné, F. *Ferentz* fő Hertzeg hites társával
edgyütt az *Augartenben* az ifju H. *Lichtensteinnal*
edgyütt, és hogy minden kisirő és Fejedelmi jel nél-
kül, egy kerek kalapba, és setét kék kaputba volt
ő Felsége, az ott számoson sétálók igen kevelsen
esmervén meg oly sok Országoknak Urát és Attyát,
még tsak kalapot sem emelittének sokon, mig nem
ő Felségére rá esmerének. Hire támod egyszér,
kik légyenek azon edgyütt sétáló 5 személlyek, és
ekkor vala osztán azon ki-mondhatatlan öröm a'
jelen lévők között, mely szokott lenni egy jó szivű
Jobbágyban, ki az ő Fejedelmét egy alázatos, és
egy mindenekhez rendkívülvaló nagy szeretttel 's tisz-
telettel víveltető formában szemléli. Mindeneknek ka-
lapot emeltek ezen Felségek, és a' mi F. Atyánk-
nak igen jó kedve vala. — A' mi F. Korona Her-
tzeznénk bizonyoson meg-áldatott testi állapotban
vagyon. Ez a' kedves Anyánk helyébe következő
édes Anyánk egy igen szép, ártatlan, szelid, és
minden nagyra tartás nélkül való Fejedelem Af-
szony, kit a' nép repeső örömmel szokott szemlélni.
Hitelesen irhatjuk, hogy az Udvarból tsak *Ferentz*,
Károly, *Leopold* Nádor-Ispányunk, 's *Joséf* fő Her-
tzegek mennek-le, az *Eszterházi* pompára; melly-
is Augústusnak 2-dik, 3-dik, és 4-dik napjain fog
tartatni.

Az Erdélyi Kantzellárián, M. *Miske* Ur Udvari
Tanátsofsá tétetett. — Azon kegyelmes végezése
pedig ő Felségének, melly szerint az Erdélyi F. K.
Kor-

Kormány-izék addig is *Kolosvárt* maradni rendeltetik, míg a' Nemzetnek fontos okai jobban megfontoltathatnak, már a' F. Ud. Kantzellária által elküldetett. — Örvendjetez kedves Kolosvári Polgár-társaim, 's imádkozzatok, hogy ez a' drága gyümöltseket termő élő-fa gyökeret verhesen magának mostani helyében. — Felséges Urunknak a' napokban egy név al-írása nélkül való 10 Levélből álló Frantzia irás (*anonemus*) adatott-bé, melly így kezdődött: — — *J'ai voulu que vous lisez la chose, & non la personne, sur quoi vous pouvez me connoître, & je serai toujours prêt, de vous montrer son utilité, en entrant dans tous les détails.*

— Mivel ezen irás igen helyesen vagon irva, és igen különös Hazafiúi gondolatokat foglal magában, kívánna ő Tsászári Királyi Felsége maga személyesen beszélenni ennek Írójával külömb külömb környölállások iránt, azért ezen Irónak tudtára adatik, hogy magát jelentse. Béts 26. Julii 1791. — A' mi Fels. Palatinusunknak a' Pesth Vármegyei Főispányságba való bé-iktatásában a' mi Koronánk kedves örökösse *Ferentz* fő Hertzeg leszen a' Királyi Comissarius; mely Fő-ispányi Installátzion, a' mint értjük, egy néhány Vgyéknek *Lovas Sergai* fognak parádében még jelenni. — Hogy nekünk a' Portával való békelségünk meg volna, és hogy Augustusban ki is fogna hirdettetni, azt közönségesen beszélük, sőt még sokan azt is, hogy minden elfoglalt földeket vissza fognánk adni a' Portának; és abban az állapotban fogna mind a két rész maradni, melyben valának a' háboru előtt. Hogy a' békelség bizonyos, abban nem igen kételkedünk, de hogy mindent vissza adunk azt az Isten tudja; azért várakozzunk a' békelség ki-hirdetéséig. —

— Bezzeg nem békéllik az Orosz Udvar; mert a' Bétsi Orosz Követ *H. Gallitzin* új örvendetes Tudósítást vett a' múlt Vasárnap is *H. Repnin*-től, melly szerint *Astának Tzirhasszia* Tartományában, *Támán* Városához közel a' fekete tenger partján fekvő *Anapa* nevezetű erőlségét a' Törökök-

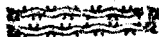

nek, Orosz Gen. *Gaudovitz* Jun. 22-dikén erő meg vette, 's a' benn volt Törökök közzül sokat más világra költöztetett; mint egy 14 ezerig val pedig el-fogott, kiknek számok közzül való maga Kormányozó is *Mustafa* 3 lóifarkos Basa, kinek Attyát *Batal* Basát tavaly fogták volt el az Oroszok hasonlóképpen *Anapai* Kormányozó korában továbbá *Saikh Monsur* hamis Proféta is, ki már néhány esztendőktől fogva, sok népet el-tsábitott, jut ba került. Ez, és *Kaglioistro* voltanak a' jelen val Században a' leg-nagyobb *Impostorok*, Világ tsalók.

A' Debretzeni *Superintendens* dolgában B. *Ortzy Josef* Ur a' Királyi Biztos, és már ezen dologban gyűlés is tartatott. — Itt van a' nyakunkon *Augustus*, a' midőn azon régen ohajtott Magyar Ország *Aug. és Helv.* vallásbéliek *Synatjának* kellett vala esni, némellyek vélekedések szerint, a' Felséges engedelem után — de mi léssen belölte, a' következendő idő fogja meg mutatni. A' tzelja ennek igen jó és bölts, de — — — Az *Augustana* vallásbéliek, kik egymással igen szépen meg szoktanak edgyezni, tsak alig ha minden órán ezen *Synodus* hoz nem kezdenek. — — Az *Eszterházán* esendő pompára ő Felsége a' Király és Királyné nem fognak el-menni, hanem e' 3 fő Hertzegek léssnek itt, jelen: *Ferentz, Károly és Leopold.* — A' Bétsi Nationál Theátrumbéli Operisták *Eszterházára* hivatnak, egy Operának jádzására; kiknek minden úti költségeken, és tartásokon kívül, minden személynek 100 arany léssen ajándéka!!! — Az *Eszterházi* pompa *Aug. 3-dia*ra maradt.

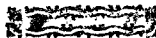
Egy izörnyü hír érkezik éppen ezen órában, egy irás által kezemhez, mellyet nem hiszek, és nem is kívánám, hogy igaz légyen. A' hír ez, ugy a' mint kezemhez érkezett németül: — „A' Nagy Vezér *Matzinnál* 180-ezered magával ütött a' *Muszákák* Táborára; és ezen véghetetlen sokasággal ugy el-borította ezeket, hogy 14-ezer *Muszákát* a' földön hagyott volna, és igen kevés hír-mondó *Oroszok* jöttenek volna vissza a' *Dunán*. Ezen kir ujj

Béts.

Bétsben; azért se ne hidjük, se meg ne velsük, míg bővebb és bizonyosabb tudósítást nem vészünk felölle. —

A Bukoreft mellett lévő Táborból 16. Julius. — „Midőn Szisztovból Bukoreftbe vizsgálta jött vala kevés időre Ts. K. Minister B. Herbert Ur, és a' N. Barkó Sergének Tisztjei látogatására mentenek volna, így szollitá meg őket az említett B. Ur: Hozott Isten kedves Magyar Vitézeim! Rájz Effendi's más nagy Török Tisztectől nagy ditséretet hallottam Konstantinápolyban a' Magyar Húszárokról; kik magok nem szégyenlik meg-vallani, hogy a' Magyar Lovasághoz hasonló katonát nem esmernek, és jobban félnek ezektől, mint az ő Eleik a' pántzélos és sisakos vitézektől. Az Erdödi és Székely Húsz. feregibéli Tiszt Uraknak hasonlóképpen beszélt B. Herbert Ur. — — E' mellett tudtára adom a' Kurirnak, hogy nem jól tudósított Krájoja mellől a' 46. Levelében, mintha a' N. Barkó Serge 500 Törököt vágott volna-le 's t. mert ez tellyességgel nem igaz: sőt irhatom, hogy még az idén tsak legkisebb tsatánk, vagy ellenkezésünk sem volt a' Törökökkel. Az igaz, hogy Silistriánál sok hajókat tartott készen, de a' hid' fel-állittásához még sem fogott; hanem Braillánál a' Muszkák ellen kézek voltak. Vigyázott ugyan mind a' lovas, miad a' gyalog Rend, hogy a' Rabló Törökök a' Dánán által ne úszenek és raboljanak a' mi falunkban, de ellenkezés még az idén legkisebb sem volt. — — Valóságos dolog pedig e' következő: már 5-dik hete, hogy Bukoreft Városának edgyik végén a' N. Barkó, Erdödi és a' Székely Húszár Sergek, a' másikon pedig a' gyalog Batalionak Táborban fekszenek; hol ma békességet, holnap háborut hirdetnek egy más között — azonban a' mi meszsebb látó Tisztjeink bizonyosnak mondják a' békességet. — — B. Herbert, és Gr. Eszterházy még ma itt vagynak; de 3 — 4 nap alatt mennek vizsgálta Szisztovba. Ezen Méltóságok már 4-szer tisztelték meg jelen lételekkel táborunkat. — — Feljegyzésre 's örök

örök emlékezetre méltó F. T. Mester Gr. Mitrov
fő Vezérünknek Táborunk eránt való nagy Aty
gondoskodása, és szeretete. Tudván, hogy Tá
runk vitézeinek ezen hévségben mind szolgálata
mind szomjusága igen nagy, innya és főzni val
vizet és fát ingyen parantsolt, és ezen kívül Ru
kását 's más egyéb Konyhára tartozó dolgokat ts
kély árran osztogattat a' köz-népnek; sőt gyakran
maga el-járja ezeket és kérdezi miben volna fogyat
kozások. El megy a' tűzhelyekre; ezeknek étel
ket meg koftolja; a' honnan ditsekedhetünk azzal
hogy betegeink igen kevelsen vagynak. Mivel
Városhoz közel vagyunk, mindenünk bővséggel va
gyon és igen óltsó.

Zemplény Vármegye. A. Körtvélyes 17. Júl
— *Kedves Magyar Kurirom!* — Amaz egész Or
szágunkban híres T. Sz. Szirmay nagy Familiána
első arany tsillaga, T. Idősbb Sz. Szirmay Istv
Ur ezen hónapnak 13-dikán Kalsán meg-hala. —
Melly nagy Urban el-vezítették 2 nagy érdemü U
Fiai, és 2 Uri kedves Leányai ritka példájú kedv
Attyokat, el-vezítették egy néhány N. Vgyék leg-n
gyobb 's leg-kedvesebb Tábla Birájokat, leg-inkább
pedig T. N. Abauj Vármegye el-vezítette a' Felst
ges Udvarhoz egynéhány izben küldetett nagy é
demü Követyét, el-vezítették az Tifzán innen lév
Augustána Valláson lévő, Ekklésiák, Oskolák leg
jobb, leg-kegyesebb Fő Kurátorokat, el-vezítették
a' szegény ügye fogyottak-is leg nagyobb dajkálko
dó Attyokat 's táplálójokat, de bezzeg el-vezítették
számos Birtokiban lévő Jobbágyi, Cselédjei, 's Tifz
tyei is leg kedvesebb Urokat. Kinek halálát a' mi
dön a' kezem alatt lévő egy néhány Helységből
(éppen akkor Ur dolgában lévő) Jobbágyinak szo
morúan hirül attam volna, mint valami hirtele
való nagy rettentésen el bámulának, és kevés álmé
kodás után Tót szóval erre fakadának: *Kitsoda fog*
már minket Fiainak nevezni, és ki fogja ez után ba
jainkat, szükségünket enyhíteni? Ezekre mindnyájuk
a' szives fájdalom miatt gönnyübe zavarodának.

En is azomban ezen kedves Principálisom halálán meg-szomorodtam, de annál inkább nevelte szomorúságomat az: hogy a' midőn a' meg-tett rendelés szerint minden birtokiban az harangokat meg-vonták volna, első jelentésre egy fő Birtokában lévő (Kalsán) T. T. Plébánus Ur az harangoztatást (mert Luteranus Ur vólt) meg-tagadta. — — Ládd-é? Kedves Magyar Kurirrom! Még Európának nem minden szugolyaiban tettett-fel a' Kereztyénség látása határozattyának Egén az igaz Kereztyéni szeretetnek hajnal tsillaga. Ha illy emberekre volna a' Világ Kormánnya bizva, mi volna a' Világból?

Külső Országi Tudósítások.

Frantzia Ország. — Emlékeztünk vólt a' felyebb való Kurirbann a' Spanyol Királynak a' Frantzia Nemzeti-gyűléshez küldetett intő-leveléről. Sok félek vóltanak ugyan az ezen Levélről tétetett vélekedések: de mindenek felett kedveltetett *Andre (András)* nevü Deputátusnak tanáts-adása, ki azt javasolta, hogy mindent egyebet félre tévén, leg-előbb-izör-is a' Királynak állapottyát kellene tökéletesen a' Kossitutio szerint meg-határozni, mert az utána egyebek önként fognának ennek sinor-mértéke szerint egy másból következni. Ugyan ezért Jul. 13-dikán az e' végre ki-rendeltetett és ebben már régen dolgozó 7 egyesült Commissioknak munkája az olvasásra elő-vétetődvén, e' két következő kérdésekre méne-ki az egész Inquisitionnak summája. 1-szor. *Lehetne-é a' Király ellen Protzessust indítani?* 2-szor Párisból való titkos el-menetele a' Királynak bünös vólt-é? — Ezen fel-olvasatott inquisitionnak elején hozfszason le-vagyon írva: miképpen munkálódta legyen Gen. *Bouillé* a' Királynak *Montmédi* felé való el-szökését: miképpen vót-dött végre a' Király ezen probára reá a' Gen. sok rendbéli hitegetései 's könyörgései által: 's miképpen vitt ezen Generális Jun. 10-dikétől fogva 21-dikéig ezen futásra való minden készületeket véghez- 's a' t. Ezen környülállásoknak 's több ezez hason-lók.

lőknek elő számlálása után le-száll az inquisition az első kérdésre 's következő olvasásra méltó megjegyzéseket téfzen rólla. „ Nem a' Királyért — így szól ezen irás — hanem a' Nemzetért szerzettük mi ezen Constitutiot: ebben a' Monárkhia szent; a' Királynak meg-bánthatatlansága is pedig meg-határozott. A' mi Constitutionk nem függ egy Monárkhanak jó, a' vagy rossz tulajdonságaitól: sőt egy nagy dolgokat próbálni alkalmas Királynak ditsőséget kívánó indulatai, egy más alkalmatlannak pedig gyengeségei ellen, ez által tétetünk hátorságossá. A' Királynak meg-bánthatatlansága nem valami néki való kedvezés, hanem hatalmának tulajdonsága. A' törvényeknek eleget tétető hatalom és a' Királynak személye, el-válthatatlanok egymástól. Ha a' Király ellen panaszolni lehetne: úgy ő minden nap Törvény-szék elejébe hivattathatnék. Azért is határozott meg az, hogy semmi törvényt bé ne lehessen tölteni, mellynek egy Minister nevét alája nem irta, hogy így legyen mindenkor valaki, a' ki ezen törvényről jót álhaszon. Azoknak a' személyeknek pedig, kik a' Királynak tanátsolnak, igen szoross szám adás alatt kelletik lenni: hogy ez által kéntelenitteszenek sok jót, és semmi rosszat nem tselekedni. „ — — A' második Kérdésnek is meg-határozása, ezen előre bortsáttatott megjegyzésektől vagyon fel-függesztetve, mellyek szerint ezen inquisitionnak elő-adója minden módon azt kívánnya meg-mutatni, hogy a' Királynak titkon való el-menetele bünös nem lehet; mivel semmi törvényt, melly a' Constitutio által meg-határozva lett volna, a' Király által nem hágott, és a' törvénynek egész creje csak Gen. Bouillé ellen 's több más társai ellen szolhat. Ezeknek elő-adása meg-esvén el-végeztetett, hogy a' fellyebb le-iratott megjegyzésekhez képpest, a' Királynak Párisból való el-távozását illető Dekretom meg-irattatván, a' dolog mennél hamarébb érjen véget.

A' Frantziáknak Királya egy tudositást küldött volt Német Országra a' Condei Hertzeghez, mellyben ezen Hertzeget hazájába vizsgálja, és inti-

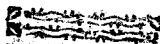
is, hogy hanem ha ezt tselekedni fogja, külömben minden örökségeit el vesztvén többé Frantzia Hazájának tartatni nem fog. Azon Követ, ki ezen irást a' nevezett Hertzegnek *Vormatziába* meg vitte, már régen nem jelentette magát, és nem tudatik hová lett. Az a' hír terjedett el Frantzia Országban iránta, hogy Német Országban fogságra tétetett volna. *Minister Montmorin* Jul. 11 dikén ezen egész dolog iránt, oly hirrel jelent meg a' Nemzeti-gyűlés előtt, hogy ő ugyan sem a' *Moguntziai* sem a' *Koblentzi* Frantzia *Ministerektől* azt nem vette, hogy a' *Condei* Hertzeghez küldött Követ *Düveyrier* fogságra tétetett volna: mindazonáltal nagyobb bátorságnak okáért oly parantsolatot küldött mind a' *Koblentzi*, mind pedig a' *Moguntziai* Frantzia *Ministerekekhez*; hogy ha a' nevezett *Düveyrier*, mint Ország Követye fogságban tanálna lenni, ezek ötet forma szerint kérnék ki, 's tennének jelentést, hogy Frantzia Ország ezen ő maga Követének fogságra lett tétetetését, úgy nézné, mint a' Nemzetek közönséges törvényének, és a' Frantzia Ország' fennálló szövetséges kötéseinek meg-rontását.

Párisban a' Nemzeti-gyűlés tagjai között 500-an vagynak már olyanak, kik a' Királyt Királynak bagyni kívánnyák, — *Pruszszus Sátus* és *Kabinét Minister G. Hertzberg* Ur, hivataljából való szabadságot kért a' Királytól, és meg-is nyerte, az egész fizetése mellett. Ezen Ur már 1746-tól fogva mind a' Státusnak titkos Tanátzosa, úgy munkálódik vala 1763-dikig — ettől fogva a' *Hubertsburgi békeségig* 2-dik *Minister* volt, és az után egészen a' mult *Juliusig* első *Minister*. Már most az *Akadémiának Kurátora*, és az Országbéli *Sellyem-műhelynek* gondviselője. — A' kit az Istenek meg-akarnak büntetni *Mesterré* tészik !! *Betsüljétek* meg hát az *Oskolát igazgatókat* és a' *Mestereket*.

NB. NB.

F. Királyi Tanácsos Mélt. *Balog Péter* Ur *Torontál Vármegyében* Fő-Ispánnyá lett.

Gróf

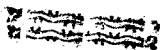

Gróf *Teleky* Sámuel ő Kegyelmeiségének Bihar Vármegyei Fő-Ispánná lett bé-iktatása alkalomságával, következő Beszédet mondott a' B-iktató Kir. Biztos Ur Gróf *Brunszvik* ő Kegyelmeisége:

Nagy Méltóságú Gróf! Tekintetes Státusok, és Rendei!

Ezen nagy, és rendkívülvaló öfzve-gyűlése a' Tek. Státusoknak, és Rendeinek; ezen sűrű száma, és fokasága a' Vidékieknek, a' kik e' máj Gyűlésünket jelenlétekkel ékefitik, ezen mindenütt, a' merre tekintek, szemembe tűnő jeles készültek; úgy kiváltképpen ezen közönséges öröm, és mindnyájoknak vigságra indúlt elméjek, eléggé ki-mutatják önként (ha én el-halगतom is) mind e' máj napnak nevezetességét, mind pedig e' jelen-való tisztemnek, a' melyet most véghez vinnem szerentsém vagyon, felséges vóltát, és méltóságát. És valójában nem ok nélkül: Mert Felséges Koronás Fejedelmünk által, ezen Nemes Vármegyének, a' Mélt. *Széki* Gróf *Teleky* Sámuel Ur ő Excja' Személyében kegyessen adatott Fő Kormányozója, e' máj napon Törvényünk' rende szerint Fő-Ispányi Székébe bé-ülttetetik, és létévén a' T. Státusok előtt törvényes Hitét, ezen sullyos ugyan, de egy-szersmind ditsőséges Hivatallyát által vészti. Ez az a' Nap, a' mellyben mind ő Exja szorosabb kötéssel, mint eddig, és önnön tulajdon módjával a' T. Státusokhoz és Rendeikhez, mind vizfontag a' T. Státusok is ő hozzája kaptoltatnak. Ez, azon Nap, a' mellyben ezen Ns Vármegye új fénybe öltöztetik, és mind azon ditsőséget, azon ditséretes nevet, a' melly az ő Exja' születését, 's személyes érdemeit szükségesképpen követi, magához ragasztja, és önnön maga tulajdonává teszi. Két Hazában tündöklük azon érdemeknek fényessége, a' melyeket ő Excja ezen Ns Vármegyébe hoz. Ha az el-tűnt időknek történeteit vizsgáljuk; ha Excád-nak ősi ditsőségére akarjuk vetni szemeinket: azon-nal

nal akadunk ditső Eleire, kik a' Fejedelmeket, és
 Hazájokat úntalan fáradozásaikkal, bölts tanáttsa-
 ikkal, fegyverrel, 's pennával szolgálták, védel-
 mezték, gyámolították, és a' Közjónak elő-mene-
 teléért értékeket 's életeket fel-ajánlani nem kémél-
 lenték. Ha pedig tulajdon jeles tetteit tekintjük ő
 Exc. nak, tapasztaljuk azt, hogy ugy járt ezen
 ditső Eleitől költsönözött, azt mind eddig tetézve te-
 tézte, 's azok' bóldog hamvajknak tetemes siker-
 rel vízfza adta. — Ki kell a' Hazámból lépnem,
 ha még tsak az első zsengejét akarom-is Exc. ad'
 érdemeinek említeni. Tudva vagyok, miképpen
 nevelte az idegen Nemzetek előtt a' Magyar Név-
 nek ditsőséget, a' midőn ifju korában, még tsak
 egyedül a' tudományok' piattzán a' Hazán kívül
 múltatván, gyors elméjével, mélyl itéletével, a' fő-
 vevényes nehézségeknek meg-győzésével, azon ki-
 külső belső nagy erköltseivel, a' külön külön ne-
 vezetes Férjfiakat álmélkodásra ragadta, már szo-
 ros barátsággal magához, és a' Magyar Névez
 le kötötte. — Nem is vóltak sokáig el rejtve, már
 az Istenben bóldogútt Nagy Anyánk és Felséges
 Afzzonyunk *Mária Therézia* előtt, annyi hasznos
 tudományi, ki terjedett tapasztalási, emberi, és pol-
 gári nagy erköltsei. Azért előbb Exc. iád' bölts
 kormányozása alá bizta N. *Küküllő* Vármegyét, an-
 nak vezérlésében mutatott böltsétségét pedig nagyobb
 fényre kívánván azután emelni, Excellentiátad Na
Erdély Országi Királyi Fő-Kormányozó Tanáttsá-
 ba belső Tanáttsósának fogadta; de kitsiny lévén
 tsak ugyan, Exc. iád' érdemeinek az egy Haza,
 terjedtek azok, és emelkedtek olly hatalmasan a'
 mi Hazánkban is, hogy tsak azon időnek rövidsé-
 géből, a' mellynek el folyása alatt Excellen-
 tziád Tsászári 's Királyi Titok-Tanáts lett, a'
 mi Nemes Hazánkban Fő Renden lévő Hivatalakat
 viselt, az egyesült Magyar Országi, és Erdélyi
 Kantzelláriának egyik Kantzelláriussa vólt, most
 me

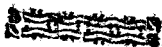

megint a' régi lábra visszra állított Fels. Erdélyi Kir. Kantzelláriának Kantzelláriusi Méltóságára lépett, és ezen Ns Vármegyének Fő Ispányi Méltóságával fel-ruháztatott. — Excellentziád' nagyra-
született tulajdonságának ritka hathatóságát, és be-
tsét valójában tsudálni lehet. — Nem tartoztatom
tovább a' T. Státusoknak és Rendeknek forró buz-
góságokat, mellyel a' Fő Ispánnyokkal öszve tsat-
toltatni kívánva kívánnak. Azért-is Excellentziádat
(Tit.) Fels Koronás Fejedelmünk' nevében 's akarat-
jából, a' mint már azt a' fel-olvasatott kegyelmes
parantsolatból bővebben értették a' T. Státusok, e-
zen Ns Bihar Vármegye' Fő Ispányi Hivatalába bé-
vezetem, bé-iktatom, és annak birtokát, az élő
Törvényünk' értelme szerint, minden hozzá tarto-
zandó hatalommal, autoritásával, méltóságával,
hajznaival, és hajzon vételeivel, kezébe által ad-
ván, Excellentziádat, a' T. Státusoknak és Rendek-
nek, ugymint valóságos törvényes Fő Ispánnyokat
eleikbe állitom; és valamint hogy Excellentziád' ed-
dig viselt fő Hivatalai, és a' kormányozásra szük-
séges jó erköltsei ígérük azt, hogy a' maga köte-
lenségének tökéletesen meg-felel, és ezen Nemes
Vármegye' bölogságát szerentséssen mivelni fog-
ja: ugy ellenben bátorokodom a' T. Státusoknak és
Rendeknek-is Tiszttem szerint barátságosán ajánla-
ni, hogy Excellentziádat, ugymint érdemes Fő Is-
pánnyokat szivelsen tisztellyék, és minden dolgok-
ban, mellyek Tisztivel öszve vagynak kötve, kész-
engedelmességgel viseltessenek hozzája. Nints egyéb
hátra, hanem hogy Excellentziádtól, hivatalbéli Hi-
tét a' kegyesen meg-küldött forma szerint fel-ve-
gyem.

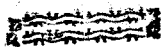
(A' meg-esketés után, így folytatta tovább Be-
szédét a' Kir. Biztos Ur:)

Véghez ment már, a' mit a' T. Státusok olly
óhajtva vártak, olly forró, és egyenlő szivelséggel,
és buzgósággal kívántak. Birják Fő-Ispánnyokat,
kit mivel már a' Hitnek szent kötele által szorofsab-
ban

ban hozzájok tsatoltatott, magokénak bizvást mondhatnak. Szemlélem a' nyilvánosságos örömnök jeleit, a' T. Státusok' homlokáikon. Van is annak ki-mé-
 ríthetetlen forrása, mert olly ditsőséges Nemből született, olly fényes méltósággal fel-ékesítettet, annyi érdemekkel tündöklő, olly jeles tudományokban, mellyekről a' külső Nemzeteknél is nagy hire és neve vagyon, bé-avatott Férjfiat, Fejedelmünk' kedves, és közel lévő Tanátsofsát, Fő Kormányozójoknak tisztelhetvén, már tsak ezt egyedül méltán fő-vigasztalásoknak, 's ditsőségeknök tart-hattják a' T. Státusok. — De ha ezen fellyül, különös nyájafságát, és le-ereszkesését tekintjük, mellyel mindnyájoknak szívet magához vonnya, azon kellemetes Udvariságát, mellyel mindnyájokat megelőz, azon meg-értt itéletét, mellyel mindent igazságos mértékre télsen, azon nagyságos, és minden félre való hajlástól szabad Lelkét, mellyel mindnyájokat erővel is a' maga álmétkodására ragad, úgy a' többi belső nagy erköltseit, mellyeknek elő számlálását, hogy Excellentziád' szemérmetségét meg-ne lértsem, készakartva félbe hagyom. Meg-kell vallani, hogy mind olly hathatósok ezek, hogy valamint a' lejendő kormányzásnak tsalhatatlan meg-jövendülésére szolgálják: úgy nem különben a' T. Státusoknak és Rendeknek állandóbb és tartósabb örömökre 's örvendezésekre különös indító okat adnak. — Mivel pedig Excellentziád, a' Haza' szolgálattyában, 's a' Közjónak elő-mozdításában nőtt fel, és erősödött, meg-szokta már a' tulajdon ha-szont a' köz bődögulásnak szeretetéért fel-áldozni; jól esméri édes Hazánknek állapottyát; emlékezik annak viszontagságiról, tudja minden veszélyeit; és érzi, igen is érzi azt, a' miben köz-javunk, és különös bődögságunk fekszik. Nem szükséges magyaráznom a' jelenlévő T. Státusoknak, Excellentziádtól való hazafiai kívánságokat. — Nem is annyira kívánságot, mint tellyes bizodalmat, és meg nyugvást szemlélek már én mindenütt, és Excellentziád is különös örömevel mindnyájok' homlokán

lokán olvashattya; miképpen t. i. ki ki bátran ígéri magának, hogy Excel. iad Fő Tagja lévén a' Ns. Vármegyének, Fő Paissa leszen a' Törvényeknek, kegyes Attya az adó fizető Népnek, Olzlopa a' Nemesi Rendnek; és hathatós Elő mozdítója a' közön-séges, és a' tulajdon boldogságnak. — Tartozik Excellentiádnak is, e' máj Nap' örvendetes innep-lésének nem kevesebb része, dítskedhetik Excel-lentiád is, a' szerentsének különös kedvezésével; mert által vett oly Vármegyét, a' melly, ki terje-désére, fekvése' kellemetelségére, földje' bővségére, a' Nemességnek, mellyet kebelében nevel; fokasá-gára való nézve, Országunk' első Megyéi közzé méltán számláltathatik. Eleikbe tétetett Excellentiád oly Férjfiaknak, kik önként való indulatjokból, a' betsület' minden ösztönének követésére ragadtatnak, a' kik a' Közönak előmozdításában tehetős, és bá-tor segéllői leszenek, kik közzül minden hivatalra al-kalmatos Férjfiakat választani, kikre bár mi sullyos dolgokat bátran lehet bizni. — Ellyen Excellen-tziád, éllyenek a' T. Státusok minél tovább azon vizfontag való köz örömmökel, a' mellyeknek sze-gelet kövök máj nap le tétetett. — Arad én réám-is, e' máj tiztemnek tellyesítésével különös öröm és vigasztalás, mellyet iokább éreznem, mint sem szókkal ki-fejeznem lehet; mert Excellentiádnak, Fő Ispányi Hivataljába való bé ikiatására nevezet-vén a' Fejedelem által, kérkedek oly szerentsével, mellyre Hazánk' Naggyai közzül annyi jeles, és érdemes Férjfiakat lehetett vala választani, kik e-zen alkalmatóságot dítsőségeknek tartották volna. Nem történhetett valójában ennél én előttem semmi, a' mi az én szivemnek kívánaatosabb, nevemnek dí-tsőségesebb volna; a' mi azon tilzteletemmel, mellyre mioltától szerentsém lett Excellentiádat kö-zelebből meg-esmérnem, a' ritka belső, és külső jó erköltsei által meg-hódíttatván, valami titkos e-rő és ösztön által vonattattam, tökéletesebben meg-eggyezhetne, és egyszersmind azon szeretetemnek, mellyel a' T. Státusokhoz egyetemben, és személ-lyen:

lyenként viseltetem, igazabban meg felelhetne. Veleztem mélységesez tisztelettel ezen Királyi Kegyelmesseget, bizonyitom is érette különös háládatosságotat ő Felségéhez. — Nihts már egyéb hátra, hanem hogy Excellentiádat különös bizodalommal kérem, hogy engemet Barátságos sziveiségeben tovább is megtartani méltóztatson. — Nézem különös tartozásomnak még azt is, hogy a' T. Státusoknak és Rendeknek azon különös sziveiségekért, mellyel az itt való mulatásomnak rövid alatt hozzám viseltettek volt; háláadó szíveimet hasonlóképpen meg-bizonyittsam, nem óhajván buzgóbban egyebet, hanem hogy valamint én azon napokat, a' mellyeket itt töltenem szerentsém vala, életém' jelesebb napjai közzé számlálni, és örökös emlékezetben tartani fogom; úgy ellenben, el-válván ezen földtől, jó neveimet és emlékezetemet a' T. Státusoknál és Rendeknél fenn hagyhátsam. "

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Minthogy a' Ziláhi Postamester Ur egy néhány *Kurirt* olvasni kívánó Uraknak pénzeket el venni és fel-küldeni, mint más Postamester Urak tselekefznek, nem akarja, jelentjük, hogy a' T. N. Közép-Szolnok Vármegyei Uraságok, kik Leveleinket olvasni kívánnják, csak egy tzedulájokkal jelentsék magokat a' *Kurirnál*, és azonnal szolgálatjokra léfzűnk; a' pénzt pedig le-tehetik mikor tettzik Orsz. Prokátor Tek. *Laskay* Sámuel Urnál Zilahon, vagy Kereskedő *Gorovey* Uramnál.

Tudófitás.

Nemes Bihar Vármegyében lévő Székelyhidi és Dioszegi Uradalmokhoz tartozó, Nagy-Várad és Debreczen közt fekvő igen jó haszonvehető egynehány Puszták u. m. Gyapoly, Kerekegyház, Kalasza,

fza, Kis-Fejérthó, Fantsal, azon kívül még egy
 féle *Beneficiumok* is, nevezetesen pedig: Kálma
 Boltok, Csapfzések, Mézfárfzések, Pálinka főz-
 alkalmatóságok hozzá tartozandó szükséges Üstök-
 kel és egyéb szükséges Eszközökkel együtt, Vada-
 szat és Halászatoknak hasznvétele, nem külömben
 a Hid és Vásár Vámnak jövedelmei s t. három egy-
 más ntán következők elztendőkre u. m. a 1-ma Ja-
 nuarii 1792. usque ultimam Decembris 1794. Kotya-
 vetye által a' többet igérőknek Arendába fognak a-
 datni. Mivel pedig ezen Kotyavetyéhez Sz. Mihály
 Havának 1-ső napja vagyon meg határozva, tehát
 azok, a' kiknek az említett hasznvételeknek Ex-
 arendátiojára kedvek vagyon, ne terheltefsenek a
 fent említett napon reggeli 9 órakor a' Székelyhidi
 Kaffélyban az oda-való Uraság Tifztsége előtt meg-
 jelenni, a' hol addig is a' kötendő Contractus vagy
 is egyezés Leveleknek Conditioi felől minden nap
 értekezni lehet.

Hir-adás.

Minthogy Nádmézkonfekt készítő *Henrikh Man-
 jelmann* János, ki is Német Országban a' *Hohenlöcher*
Hertzségben Öhringenben vette származását, ez előtt
 egy elztendőnek előtte Magyar Országra el-útozván, az
 óltától fogva magát tellyességgel nem jelentette:
 ezen az okon alkalmatóságot szolgáltatót a' ma-
 ga után való tudakozódásra; és az a' kívánság
 iránta, hogy vagy maga, vagy pedig ha maga, re-
 ménység felett beteg, vagy meg-hólt volna, más va-
 laki, a' ki az ő életének környül állásait tudja;
 Bétsben a' Franciskánusok piattzán, a' 952 Izám
 alatt lakó *Ján* nevezetű Hertzegi Residensnél tégyen
 ez iránt jelentést. Az ez iránt tétetendő minden né-
 mű költségért illendő elég-tétel ígértetik.

Költ Bétsben Juliushnak 29-dikén 1791.